

ข่าวสารเมล็ดพันธุ์พืช

E-Newsletter ฉบับที่ 3 เดือน กรกฎาคม – กันยายน 2558

พิธีลงนามบันทึกความร่วมมือ
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ในระดับสากล

มีอะไรบ้างในฉบับนี้

● จากใจผู้จัดทำ	2
● ข่าวประชาสัมพันธ์	2
● แผนแม่บทยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ พ.ศ. 2558 -2567	3

จากใจผู้จัดทำ

ฉบับนี้มีข่าวสารที่เกี่ยวกับ แผนแม่บทยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ พ.ศ. 2558- 2567 ซึ่งได้ผ่านการเห็นชอบจาก คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ ที่มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2558 โดยคณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบแผนแม่บทยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ ยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ด้านพืชผัก และแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ เพื่อเริ่มการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของแต่ละยุทธศาสตร์

จึงได้นำบทสรุปผู้บริหารมาเผยแพร่ผ่านทาง E-Newsletter ฉบับนี้ เนื่องจากต้นฉบับที่ได้มาเป็นไฟล์ pdf จึงใช้วิธี Snapshot จากไฟล์ต้นฉบับ แล้วนำมา paste ใน Newsletter หวังว่าคงพออ่านได้นะครับ

ฉบับหน้า จะนำลงผลจากการประชุมทางวิชาการเมล็ดพันธุ์พืชครั้งที่ 12 ให้ได้รับทราบต่อไปครับ

ดร.นิพนธ์ เอี่ยมสุภาษิต

ผู้จัดการสมาคมเมล็ดพันธุ์แห่งประเทศไทย

ข่าวประชาสัมพันธ์

มีเรื่องด่วนที่จะประชาสัมพันธ์ ให้ทราบว่า สวทช.

ขอเรียนเชิญผู้ประกอบการสมัครเข้าร่วมคณะนักธุรกิจร่วมงาน The 3rd Forum on China-ASEAN Technology Transfer and Collaborative Innovation มหกรรม แสวง สืบค้นนานาชาติ China - ASEAN Expo ครั้งที่ 12 ระหว่างวันที่ 18-21 กันยายน 2558 ณ เมืองหนานนิง(Nanning)สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อ เจาะธุรกิจ แลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างพันธมิตรธุรกิจกับบริษัทชั้นนำในด้าน Modern Agriculture / Food / Bio-medicine และ Renewable Energy

กรุณาลิขเพื่อรับทราบรายละเอียดของงานใน link ต่อไปนี้ และเอกสารแนบ

(Session, The 3rd Forum on China-ASEAN Technology Transfer and Collaborative Innovation)

http://act.cattc.org.cn/cxdh3/index_en.html#typeid116" (China-ASEAN Expo ครั้งที่ 12)

<http://eng.caexpo.org/gonggao/12th/index.html>

ผู้มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดจะได้รับการสนับสนุนที่พัก รวม 3 คืน และยานพาหนะรับส่งระหว่าง โรงแรม-สถานที่จัดงาน-สนามบิน ระหว่างวันที่ 18-21 กันยายน ทั้งนี้

การพิจารณาเป็นไปตามเงื่อนไขของผู้จัดงาน และการตัดสินใจ ของคณะทำงานถือเป็นที่สุด ท่านสามารถดูรายละเอียดเงื่อนไขการขอรับการสนับสนุนและลงทะเบียนสมัคร เข้าร่วมโครงการได้ทาง

<https://www.surveymonkey.com/s/XJDQZZ5>

สมัครด่วน !! รับจำนวนจำกัด ภายในวันที่ 8 กรกฎาคมนี้ เท่านั้น สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

punye@nstda.or.th

แผนแม่บทยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ พ.ศ. 2558-2567

บทนำ

เมล็ดพันธุ์เป็นเทคโนโลยีที่เกษตรกรนำไปใช้ได้สะดวก เห็นผลตอบแทนในเวลาอันรวดเร็ว จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับศักยภาพและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร 5.7 ล้านครัวเรือน การผลิตเมล็ดพันธุ์เป็นอาชีพที่ให้ผลตอบแทนสูง สร้างรายได้ 10,000 – 30,000 บาทต่อเดือนในพื้นที่ 1 ไร่ ระยะเวลา 2 – 5 เดือน ในกรณีผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมมูลค่าสูง ปัจจุบันมีเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมและผสมเปิดรวมกันประมาณ 80,000 ครัวเรือน (เกรียงศักดิ์ สุวรรณธราตล, 2556, กรมการข้าว, 2558, กรมปศุสัตว์, 2558) เมล็ดพันธุ์เป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำของอุตสาหกรรมหลายชนิด เช่น อาหาร อาหารสัตว์ พลังงาน และสิ่งทอ การมีประสิทธิภาพการผลิตที่สูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง มีส่วนเพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ใช้สินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบในสัดส่วนสูง

เมล็ดพันธุ์เป็นสินค้าที่ต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่หลากหลายสาขา เช่น พันธุศาสตร์ สรีรวิทยา โรคพืช ภูมิวิทยาการเทคโนโลยีชีวภาพ และการจัดการเกษตรที่ดี เป็นต้น เป็นสินค้าที่การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศเพื่อนำพาประเทศไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ขณะเดียวกันการปรับปรุงพันธุ์เป็นการขยายฐานความหลากหลายของพันธุกรรมเพื่อเตรียมการสำหรับการปรับปรุงพันธุ์ในอนาคต แม้ว่ามูลค่าการส่งออกเมล็ดพันธุ์ไม่มาก (5,500 ล้านบาท) แต่เป็นการแสดงความเป็นผู้นำทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางธุรกิจเกษตรและความรับผิดชอบต่อความมั่นคงทางอาหารของมนุษยชาติ

แม้ปัจจุบันประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศผู้ส่งออกเมล็ดพันธุ์อันดับต้นๆ มาก ตลาดมีความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดีเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยเริ่มมีนโยบายปกป้องอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ของตนเองโดยเพิ่มความเข้มงวดต่อมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ การกำหนดระยะเวลาของการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ใหม่ การยอมรับเมล็ดพันธุ์ที่พัฒนาด้วยเทคโนโลยีพันธุวิศวกรรม (GMOs) มากขึ้น คู่แข่งมีจำนวนเพิ่มขึ้น สิ่งเหล่านี้ จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ของประเทศไทยในระยะยาวอันใกล้

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย จึงลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ในระดับสากล เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้กับอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ ภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องของประเทศไทย และพันธกิจแรกคือการจัดทำแผนแม่บทยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์เพื่อสร้างให้เกิดการยอมรับว่าประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการผลิตและการค้าเมล็ดพันธุ์ของภูมิภาค ควบคู่กับการเพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ดีให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ของเกษตรกรในประเทศ

2. สถานภาพและแนวโน้มอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์

2.1 โครงสร้างและพัฒนาการของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ไทย

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในโครงสร้างอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ประกอบด้วย 3 ภาคส่วนที่สำคัญ ได้แก่

1) ภาครัฐ (รวมถึงองค์กรไม่แสวงหาประโยชน์) ประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัดกระทรวง สถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยต่างๆ ความรับผิดชอบหลัก คือ การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี ควบคุม คุณภาพการผลิต การผลิตเมล็ดพันธุ์คัด พันธุ์หลัก และพันธุ์ขยาย ส่งเสริมให้เกิดการกระจายเมล็ดพันธุ์ดี การสร้างและพัฒนาบุคลากรและจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการผลิต

2) ภาคเอกชน ประกอบด้วยบริษัทเอกชนมี 184 บริษัท ในจำนวนนี้มี 34 บริษัทที่มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ของตนเอง ร้านค้าที่ซื้อใบอนุญาตเป็นผู้รวบรวมพันธุ์จำนวน 1,000 ราย และร้านค้าที่จำหน่าย เมล็ดพันธุ์มากกว่า 20,000 ราย

3) เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมและพันธุ์ผสมเปิด 80,000 ครัวเรือน/ราย

2.2 สถานภาพการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเมล็ดพันธุ์ของประเทศไทย

การพัฒนาอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ไทยก้าวสู่ทศวรรษที่ 10 โดยยุคแรก (ปี 2464) เป็นการนำเข้า เมล็ดพันธุ์มาจำหน่ายในประเทศ หลังจากนั้นเป็นต้นมาประเทศไทยเริ่มมีการลงทุนวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีพันธุ์พืชเศรษฐกิจในหน่วยงานของรัฐ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในปัจจุบัน) ตามมาด้วยการ จัดตั้งศูนย์วิจัยข้าวโพด ข้าวฟ่างแห่งชาติด้วยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และกรมกสิกรรม (กรมวิชาการเกษตรในปัจจุบัน) ภายใต้ความช่วยเหลือมูลนิธิร็อกเกิ้ลเฟลเลอร์เพื่อเป็นสถานีวิจัยและพัฒนาข้าวโพดข้าวฟ่าง สถานที่ฝึกอบรมนักวิชาการและเกษตรกรทั้งในและต่างประเทศ ทำให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญสูง (ทศวรรษที่ 2-5) จึงดึงดูดบริษัทชั้นนำจากต่างประเทศมาตั้งสถานีวิจัยในประเทศไทย รวมทั้งนักวิชาการไทยที่มีประสบการณ์สูงส่วนหนึ่งออกไปจัดตั้งบริษัทเมล็ดพันธุ์ของตนเอง (ทศวรรษที่ 6-7) ในทศวรรษที่ 9-10 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน (พันธุ์ และเทคโนโลยีใหม่) โดยเฉพาะบริษัท SMEs ด้วยการอาศัยความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน และภาครัฐ ในลักษณะการทำงานเป็นคลัสเตอร์เมล็ดพันธุ์

"เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเมล็ดพันธุ์" ที่ผ่านมา การลงทุนวิจัยและพัฒนาของ อุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ของประเทศไทยจำกัดอยู่ในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ ที่มีการดำเนินกิจการครบวงจร แต่บริษัทขนาดเล็ก-กลางขาดความสามารถในการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี ด้วยตนเอง ภาครัฐ เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและความรู้ฐาน ควบคู่กับการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สาย พันธุ์พืชบางชนิดที่ไม่แข่งขันกับภาคเอกชน เช่น ข้าว พืชไร่ตระกูลถั่ว หน่วยงานที่มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ มาก ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช) และมหาวิทยาลัย การปรับปรุงพันธุ์ของภาครัฐส่วนใหญ่ใช้วิธีมาตรฐานมีเพียงข้าวที่มีการนำ เทคโนโลยีเครื่องหมายมาช่วยในการปรับปรุงพันธุ์ ภาคเอกชน มุ่งที่การวิจัยปรับปรุงพันธุ์ลูกผสมที่มี ตลาดและมีความคุ้มค่าในการลงทุนสูง เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเมล็ดพันธุ์ฝัก บริษัทเอกชนให้ ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มความรวดเร็วใน การปรับปรุงพันธุ์

"การจัดการและประเมินเชื้อพันธุกรรม" เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาพันธุ์/สร้างพันธุ์ใหม่ พันธุกรรมที่หลากหลายช่วยเพิ่มโอกาสในการปรับปรุงพันธุ์ให้ได้ลักษณะที่ต้องการ แต่ที่ผ่านมา ประเทศไทยยังขาดหน่วยจัดเก็บ/รวบรวมพันธุ์พืชที่เป็นระบบและได้มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นทรัพยากรร่วมกันในการ ปรับปรุงพันธุ์ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน (บริษัทเมล็ดพันธุ์ไทยที่ปรับปรุงพันธุ์ไม่สามารถลงทุนเก็บเชื้อ พันธุกรรมได้เอง) เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร ปัจจุบันหน่วยจัดเก็บ/รวบรวมพันธุ์กรรม พืชที่ได้มาตรฐาน มีเพียงศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานีเท่านั้น

ดังนั้น สิ่งสำคัญคือต้องยกระดับหน่วยบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมที่มีอยู่ขึ้นเป็นหน่วยเก็บเมล็ดและเชื้อพันธุระดับชาติ มีการจัดเก็บและบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมที่ได้มาตรฐาน

ปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับว่า "เทคโนโลยีชีวภาพมีบทบาทสูงต่อการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์" ช่วยเร่งระยะเวลาในการพัฒนาพันธุ์เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ช่วยในการปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้พืชปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การต้านทานโรคแมลง ทนร้อน ทนแล้ง หรือมีพันธุ์ที่ใช้น้ำและปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีความสามารถในการปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีมาตรฐาน มีนักปรับปรุงพันธุ์ที่มีประสบการณ์ในภาครัฐและเอกชน แต่ในสถานการณ์ของโลกที่ต้องลดระยะเวลาการปรับปรุงพันธุ์ให้รวดเร็วขึ้น ทุนงบประมาณ เนื้อที่ทดสอบและต้นทุนการปรับปรุงพันธุ์ เทคโนโลยีชีวภาพจึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เทคโนโลยีชีวภาพที่มีการพัฒนาและนำมาใช้ คือ การใช้เครื่องหมายโมเลกุล และเทคโนโลยีพันธุวิศวกรรม

การปรับปรุงพันธุ์พืชโดยใช้เครื่องหมายโมเลกุลในประเทศไทย ทำในพืชหลายชนิด เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง ข้าวโพด อ้อย และข้าว ส่วนใหญ่อยู่ในขั้นตอนหาเครื่องหมายโมเลกุล ยังไม่ได้นำไปใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ ยกเว้นกรณีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ถึงขั้นที่มีการปลูกข้าวที่ได้ จากการปรับปรุงโดยอาศัยเครื่องหมายโมเลกุลอย่างแพร่หลายโดยเกษตรกร

การสร้างความสามารถด้านพันธุวิศวกรรมที่เริ่มดำเนินการมาก่อนการใช้เครื่องหมายโมเลกุล มีการพัฒนากาลังคน และงานวิจัยพัฒนาพันธุวิศวกรรมอย่างมาก ได้พันธุ์มะละกอด้านทานโรคไวรัสสจุดวงแหวนมีการปลูกทดสอบภาคสนาม มีระบบการถ่ายยีนในมะเขือเทศ มะเขือเทศต้านทานโรคไวรัสใบหงิก เหลืองผ่านการทดสอบระดับโรงเรือน แต่หลังจากมีมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 3 เมษายน 2544 ตามข้อเรียกร้องของสมัชชาคนจน คือให้ยุติการดำเนินการทดสอบความปลอดภัยทางชีวภาพของพืชดัดแปลงพันธุกรรมทุกชนิดในระดับไร/นา ในระหว่างที่มีการร่างกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ ส่งผลให้ความก้าวหน้าทางการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพันธุวิศวกรรมช้าลง แม้ว่าในเวลาต่อมาได้มีการผ่อนปรนให้ทดสอบภาคสนามได้แต่ด้วยข้อกำหนดให้ต้องขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีเป็นกรณีๆ ไป ส่งผลให้ไม่มีความคืบหน้าทางความรู้โดยเฉพาะการทดสอบภาคสนาม และการประเมินความปลอดภัย

เมล็ดพันธุ์เป็นสินค้าที่ต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และทางเทคโนโลยีที่หลากหลายสาขา เช่น พันธุศาสตร์ สรีรวิทยา โรคพืช ภูมิวิทยาการเทคโนโลยีชีวภาพ และการจัดการเกษตรที่ดี เป็นต้น เป็นสินค้าที่การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศเพื่อนำพาประเทศไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ขณะเดียวกันการปรับปรุงพันธุ์เป็นการขยายฐานความหลากหลายของพันธุกรรมเพื่อเตรียมการสำหรับการปรับปรุงพันธุ์ในอนาคต แม้ว่ามูลค่าการส่งออกเมล็ดพันธุ์ไม่มาก (5,500 ล้านบาท) แต่เป็นการแสดงความเป็นผู้นำทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางธุรกิจเกษตรและความรับผิดชอบต่อความมั่นคงทางอาหารของมนุษยชาติ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีพันธุวิศวกรรม ทำให้การพัฒนาข้าวโพดจีเอ็มของบริษัต่างชาตินำไปอย่างรวดเร็ว และมีการปลูกมากขึ้น ขณะที่การพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดจีเอ็มของไทยมีไม่มากนัก จากสถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด non-GMO ของไทยที่อาจไม่เติบโตหรือหดตัวอย่างมาก ดังนั้น จำเป็นที่ประเทศไทยต้องเร่งสร้างความสามารถทางเทคโนโลยีจีเอ็มโอเพื่อรองรับตลาดที่เปิดกว้าง

2.3 สถานภาพของกฎ ระเบียบ มาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์

	ปัญหา/ข้อจำกัด
พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542	-นิยามพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป -การคุ้มครองเริ่มต้นเมื่อได้รับอนุมัติ (ใช้เวลาอย่างน้อย 2 ปี อาจเปิดโอกาสให้เกิดการละเมิดสิทธิ์ก่อนได้รับความคุ้มครอง)
พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518	-บทลงโทษรุนแรงไม่สอดคล้องกับหลักทางวิชาการโดยเฉพาะโทษจำคุก
พ.ร.บ. กักพืช พ.ศ. 2507	-ขั้นตอนการนำเข้าล่าช้า -ต้องทำลายเมล็ดพันธุ์ (สิ่งต้องห้าม)หรือจัดการตามข้ออธิบดีเห็นสมควร -พืชและพาหะที่เป็นสิ่งกีดขวางในการนำเข้าต้องมีหนังสือรับรองว่าไม่เป็นพืชศัตรูต่อสารพันธุกรรม
พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	-สารคลูเบมิลมีน้อยไม่ตอบสนองความต้องการใช้ของภาคเอกชน
พ.ร.บ. การส่งออกและการนำเข้า ในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522	-การส่งออกข้าวเปลือกต้องขออนุมัติจาก รวว. พาณิชย์
การใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตดัดแปลง พันธุกรรม (GMOs)	-ยินยอมให้นำเข้าข้าวโพด ถั่วเหลือง GMOs มาใช้แต่ไม่ยินยอมให้ปลูก -การทดสอบภาคสนามสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมต้องขออนุมัติต่อ คณะรัฐมนตรีเป็นครั้งๆ ไป

2.4 สถานภาพการผลิตและการค้าเมล็ดพันธุ์

2.4.1 ความต้องการเมล็ดพันธุ์ในประเทศไทยปี 2557

ความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2556 มีมูลค่าประมาณ 25,000 ล้านบาท เป็นความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์พืชไร่มูลค่าประมาณ 22,800 ล้านบาท และความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ผักมูลค่าประมาณ 2,200 ล้านบาท ประเทศไทยมีเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีเพียงพอในพืชไร่และพืชผักที่เป็นพันธุ์ลูกผสม และมีเหลือส่งออก แต่ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีในพืชที่ผสมตัวเอง เช่น ข้าว พืชไร่ตระกูลถั่ว พืชอาหารสัตว์ และพืชบำรุงดิน

2.4.2 สถานภาพการส่งออกเมล็ดพันธุ์ไทย

ประเทศไทยส่งออกเมล็ดพันธุ์มากเป็นอันดับที่ 15 ของโลก ปี 2557 มูลค่าส่งออก 5,465 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 13 ต่อปีสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ประเทศไทยเพิ่มการส่งออกเมล็ดพันธุ์ภายใต้แบรนด์หรือการพัฒนาพันธุ์ของตนเองเพิ่มขึ้น ดังเห็นได้จาก ราคาส่งออกเมล็ดพันธุ์มะเขือเทศปรับเพิ่มขึ้นจาก 8,000 บาท/กก. ในปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็น 24,000 บาท/กก ในปี 2557 เป็นต้น การเติบโตอย่างต่อเนื่องและสัดส่วนการส่งออกเมล็ดพันธุ์มูลค่าปานกลางถึงสูงเพิ่มขึ้นชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นแหล่งพัฒนาพันธุ์และแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพที่ดีของโลก ตลาดเอเชียและตลาดในประเทศมีความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดีเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผัก และข้าว แต่ความต้องการเมล็ดพันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่วลดลงเนื่องจากเกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกที่ให้ผลตอบแทนสูง

2.5 สถานภาพบุคลากรวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเมล็ดพันธุ์

บุคลากรมีส่วนสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ให้แข็งแกร่งและยั่งยืน จากการสำรวจข้อมูลบุคลากรวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยี และนวัตกรรม รายงานว่ามีนักปรับปรุงพันธุ์และนักพัฒนาพันธุ์รวม 380 คน นักเทคโนโลยี เกษตรในสาขาที่เกี่ยวข้อง 700 คน บุคลากรที่อยู่ในสายงานสนับสนุน ได้แก่ นักวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ นักวิชาการด้านกักกันพืช และนักวิชาการสาขาคู่มือครองพันธุ์พืช แต่ทั้งนี้พบว่ามีความโน้มแนวด้านแคลงกำลังคน ทั้งในเชิงปริมาณและความเชี่ยวชาญ

3. แผนแม่บทยุทธศาสตร์ศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ของภูมิภาค

3.1 วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์ในระดับสากล ในการผลิต จำหน่าย รวมถึงการ ให้บริการทางเทคโนโลยี มีระบบการบริหารจัดการเมล็ดพันธุ์ที่หลากหลาย มีคุณภาพดี ในปริมาณที่ เพียงพอต่อความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในเวลาที่เหมาะสมทันสถานการณ์ นำไปสู่ความ ยั่งยืนของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์

3.2 เป้าหมาย

- 1) การส่งออกเมล็ดพันธุ์เพิ่มเป็น 10,000 ล้านบาทในปีที่ 5
- 2) 50% ของมูลค่าการส่งออก มาจากเมล็ดพันธุ์ที่พัฒนาในประเทศไทย
- 3) เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าว พืชไร่ตระกูลถั่ว พืชอาหารสัตว์ คุณภาพดีใช้ทั่วถึงใน 5 ปี
- 4) เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์พืชบำรุงดินคุณภาพดีเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี

แผนแม่บทยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ แบ่งยุทธศาสตร์เป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับเมล็ดพันธุ์ส่งออก 2) ยุทธศาสตร์เพิ่มปริมาณเมล็ด พันธุ์ดีให้เพียงพอเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของประเทศ

3.3 ยุทธศาสตร์เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

3.3.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

จุดแข็ง

- ภาคเอกชนไทยมีการวิจัยปรับปรุงพันธุ์เข้มแข็ง มีพันธุ์ใหม่ออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง
- ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญและ ซื่อสัตย์ มีสภาพภูมิอากาศที่เอื้อให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ตลอดทั้งปี

จุดอ่อน

- ผู้ประกอบการรายเล็กขาดความพร้อมในการวิจัยและการรุกรตลาดต่างประเทศ
- เทคนิค/เครื่องมือวิเคราะห์คุณภาพ/การปลอดศัตรูพืชไม่ทันสมัย ใช้เวลานาน
- ขาดแคลนบุคลากรวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและความเชี่ยวชาญ

โอกาส

- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีความต้องการใช้ข้าวโพดเป็นวัตถุดิบเพิ่มขึ้น
- เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีโรงเรือนการปลูกพืชไม่ใช้ดินมาใช้ปลูกผักทำให้เพิ่มรอบการผลิตได้ ต่อเนื่องตลอดทั้งปี

- เกษตรกรปรับเปลี่ยนมานิยมใช้เมล็ดพันธุ์ดีกลุ่มผสมเพิ่มขึ้น
- รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมกระตุ้นการลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศ เช่น ภาษี 300% เพิ่มค่าใช้จ่าย R&D เป็น 1% ของ GDP และจัดตั้งกองทุนนวัตกรรม

อุปสรรค

- กฎ ระเบียบของไทยไม่เอื้อให้เกิดการปรับปรุงพันธุ์และการค้าที่คล่องตัว
- การปลูกทดสอบภาคสนามพืชจีเอ็มต้องขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี
- ประเทศคู่แข่งเพิ่มขึ้นและเข้มแข็งขึ้น

3.3.2 ยุทธศาสตร์เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับเมล็ดพันธุ์ส่งออกประกอบด้วยกลยุทธ์

กลยุทธ์เร่งด่วน-สั้น

กลยุทธ์ที่ 2 : การปรับปรุงกฎ ระเบียบ และมาตรการของภาครัฐ

- 1) จัดทำแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายใต้กฎ ระเบียบ และมาตรการของภาครัฐ ให้มีความชัดเจน ส่งเสริมบรรยากาศของการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี การค้า และการลงทุน ภายใต้กลไกการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างรัฐและเอกชน (กรอ)
- 2) รัฐปรับปรุง กฎ ระเบียบและมาตรการให้มีความทันสมัย เป็นสากลสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการค้า การลงทุน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- 3) เสนอกรม. พิจารณามอบหมายให้การขอทดสอบภาคสนามของพืชจีเอ็มขออนุญาต หน่วยงานระดับกรมที่มีบทบาทในการกำกับดูแล

กลยุทธ์สั้น-ยาว

กลยุทธ์ที่ 3 : การส่งเสริมการผลิตและการตลาดเชิงรุกเพื่อเพิ่มมูลค่าอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์

1) วิจัยตลาดและติดตามการเปลี่ยนแปลงของกฎ ระเบียบของตลาดเป้าหมาย โดยใช้ เครือข่ายภาครัฐและเอกชน หรือจัดจ้างให้มีการวิจัยตลาดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการผลิต และการขยายตลาด

2) ใช้ความเชี่ยวชาญทางการตลาดร่วมกับการเป็นผู้นำทางนวัตกรรม (พันธุ์ เทคโนโลยี) ที่ ส่งผ่านมาจากเครือข่ายคลัสเตอร์เป็นเครื่องมือในการรักษาและขยายตลาด

3) เพิ่มความรวดเร็วในการนำเข้า-ส่งออก โดยยกระดับห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ให้ได้ มาตรฐานสากล นำระบบการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จมาใช้ ภาคเอกชนร่วมสนับสนุนข้อมูลเพื่อ ประกอบการวิเคราะห์การปลอดศัตรูพืช และการฟ้องถ่ายภารกิจให้กับภาคเอกชน

4) รัฐเป็นแกนนำในการลดอุปสรรคทางการค้า (NTB) ด้วยการใช้อุปกรณ์วิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประกอบการเจรจา

5) รัฐส่งเสริมการทดสอบพันธุ์ในตลาดเป้าหมาย โดยเชื่อมโยงกับเครือข่าย ผ่านอุตสาหกรรม ชุมชน พาณิชย์ หรือสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ และสนับสนุนเงินทุน/เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ

6) ส่งเสริมการมีพันธุ์ใหม่ออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอ โดยหน่วยงานรัฐจัดหาสายพันธุ์ใหม่ หรือ เชื้อพันธุกรรมดีจากทั้งในและต่างประเทศ เช่น พันธุ์ที่หมดสิทธิบัตรในต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 1 : ยกระดับขีดความสามารถในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและสร้างความเป็นเลิศด้าน นวัตกรรม

1) ลงทุนวิจัยในลักษณะโปรแกรมขนาดใหญ่ มุ่งเป้า มีความต่อเนื่อง บริหารงานแบบคลัสเตอร์ และเป็นการลงทุนร่วมระหว่างรัฐและเอกชน มีการกำหนดบทบาทชัดเจน

2) พัฒนาความสามารถในการวิจัยควบคู่กับการพัฒนากำลังคน ด้วยการส่งเสริมให้มีศูนย์ความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีเฉพาะด้านให้บริการ/บ่มเพาะความสามารถด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมแก่ SME ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีชีวภาพควบคู่การปรับปรุงพันธุ์ในการสร้างพันธุ์ดีเด่นตรงตามความต้องการของตลาด การพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีสนับสนุน และพัฒนาความสามารถของเทคโนโลยี พันธุ์วิศวกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับตลาดอนาคต

3) เพิ่มความหลากหลายของเชื้อพันธุกรรมดี ด้วยการสนับสนุนงบประมาณและกำลังคน เชี่ยวชาญให้แก่หน่วยเก็บรักษาเชื้อพันธุกรรมให้มีการดำเนินงานต่อเนื่อง และมีระบบการเข้าถึงและ ส่งเสริมให้เกิดประโยชน์จากเชื้อพันธุกรรมดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 : การพัฒนาทรัพยากรบุคลากรตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์

บุคลากรเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ที่สำคัญ จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่ เพียงพอและเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ กลยุทธ์ย่อยประกอบด้วย

1) สร้างบุคลากรวิจัยรุ่นใหม่ระดับตรี โท เอก ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่ เข้มแข็ง มีความรอบรู้ทางสหวิทยาการโดยบูรณาการวิทยาศาสตร์เกษตรของไทยกับเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีไอที

2) พัฒนาศักยภาพผู้เชี่ยวชาญของบุคลากรวิจัยเชื่อมโยงกับการลงทุนวิจัยในลักษณะโปรแกรมขนาดใหญ่ และการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี/เทคนิคใหม่ๆ การใช้เทคโนโลยีไอทีทั้งในและต่างประเทศ

3) พัฒนาศักยภาพผู้เชี่ยวชาญของนักวิจัย นักวิชาการที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยการพัฒนากลยุทธ์เฉพาะทางและสาขาที่ก้าวหน้าองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ โดยความร่วมมือสถาบันวิจัย-มหาวิทยาลัย-เอกชนทั้งในและต่างประเทศ

4) เพิ่มพูนศักยภาพผู้เชี่ยวชาญของผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ด้วยการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทั้งในภาครัฐและเอกชน เกษตรกรแกนนำ ผ่านการอบรมและจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ คุณภาพดี การจัดทำแปลงสาธิตและแปลงเรียนรู้ เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 5 : การจัดเตรียมปัจจัยสนับสนุนขั้นพื้นฐาน

1) ส่งเสริมการจัดตั้งห้องปฏิบัติการทดสอบมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ระดับชาติที่ทำหน้าที่วิเคราะห์และพัฒนาเทคนิคใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์และการปลอดภัยพืชที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

2) จัดให้มีหน่วยเก็บรักษาเชื้อพันธุ์กรรมระดับชาติสำหรับพืชกลุ่มเป้าหมาย

3) ศูนย์ให้บริการข้อมูลดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ทั้งระบบ

3.2 ยุทธศาสตร์เพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ดีให้เพียงพอเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของประเทศ

3.2.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

จุดแข็ง

- ภาครัฐมีความก้าวหน้าในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวผสมเปิด มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์

- พันธุ์พืชไร่ตระกูลถั่วที่พัฒนาในประเทศไทยให้ผลผลิตสูงเมื่อนำไปปลูกในประเทศเพื่อนบ้าน

- เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์มีความเชี่ยวชาญ

- มีเครือข่ายในการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ที่ดี ในกรณีของเมล็ดพันธุ์ข้าว

จุดอ่อน

- ข้าวลูกผสมยังให้ผลผลิตไม่โดดเด่นด้านผลผลิต ด้านทานโรค

- บววิจัยสำหรับพืชตระกูลถั่ว พืชบำรุงดิน พืชอาหารสัตว์มีน้อย ไม่แน่นอน (พืชกาแฟ)

- บริษัทเอกชนไม่สนใจทำธุรกิจปรับปรุงพันธุ์หรือผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่ว พืชบำรุงดิน พืชอาหารสัตว์ เนื่องจากผลตอบแทนต่ำ

- ราคาไม่แตกต่างระหว่าง grain และ seed

โอกาส

- ตลาดมีขนาดใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรต้องการเมล็ดพันธุ์ดีอีกมาก

- อุตสาหกรรมต่อเนื่องมีความต้องการใช้พืชไร่ตระกูลถั่วเพิ่มขึ้นอีกมาก

- รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ

-โครงการส่งเสริมการลงทุนเพื่อปลูกถั่วเหลืองในประเทศเพื่อนบ้าน

อุปสรรค

- กฎ ระเบียบเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงพันธุ์และการค้า
- สภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ให้ด้อยลง

3.2.2 ยุทธศาสตร์เพิ่มปริมาณเมล็ดพันธุ์ดีให้เพียงพอเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของประเทศ

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอเฉพาะกลยุทธ์ที่แตกต่างจากยุทธศาสตร์เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์เร่งด่วน-สั้น

กลยุทธ์ที่ 3 : ส่งเสริมการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ดีให้เพียงพอ

- เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น
- เชื่อมโยงการผลิตและการตลาด ด้วยการใช้กลไกสหกรณ์ ศูนย์ข้าวชุมชน สมาคมชมรมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อสร้างเสถียรภาพด้านราคา
- ยกกระตือรือร้นการผลิต grain เป็น seed ด้วยการสร้างแรงจูงใจทางราคาเช่น กำหนดราคารับซื้อระหว่าง grain และ seed ให้มีความแตกต่างกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

กลยุทธ์สั้น-ยาว

กลยุทธ์ที่ 1 : ยกระดับขีดความสามารถทางการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเมล็ดพันธุ์

1) ใช้กลไกรัฐลงทุนวิจัยโปรแกรมขนาดใหญ่ ต่อเนื่อง มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการวิจัยควบคู่กับการพัฒนากำลังคน โดยให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีชีวภาพควบคู่การปรับปรุงพันธุ์ เพื่อให้มีพันธุ์ใหม่ตรงตามความต้องการของตลาด รวมถึงการพัฒนาชุดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการลดต้นทุนการผลิต

2) เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเชื้อพันธุกรรมที่หลากหลาย ด้วยการสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเชื้อพันธุกรรมกับต่างประเทศ และยินยอมให้ใช้เชื้อพันธุกรรมหรือผลผลิตจากวิจัยที่ผ่านประเมินการปลอดภัยต่อพืช โดยไม่ต้องทำลายทิ้ง รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณและกำลังคนเชี่ยวชาญให้แก่หน่วยเก็บรักษาเชื้อพันธุกรรมให้มีการดำเนินงานต่อเนื่อง

3.3 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์

การขับเคลื่อนแผนแม่บทสู่การปฏิบัติจริงต้องประกอบด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอทั้งนี้การขับเคลื่อนแผนแม่บทยุทธศาสตร์นี้ต้องการลงทุนขนาดใหญ่ มูลค่าการลงทุนไม่น้อยกว่า 4,000 ล้านบาท/ปี (รัฐ:เอกชน ในสัดส่วน 70:30) มีบุคลากรวิจัยในการปรับปรุงพันธุ์ เทคโนโลยีเมล็ดพันธุ์และเทคโนโลยีสนับสนุนรวม 4,800 คน และมีหน่วยงานเจ้าภาพดำเนินการในรูปของ **คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ไทย** เนื่องจากการดำเนินงานต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐในหลายกรมและหลายกระทรวง จึงจำเป็นต้องมีกลไกการทำงานในเชิงบูรณาการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนแม่บทสู่การปฏิบัติได้จริง โดยมีรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ประกอบด้วยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง สมาคมผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้มีหน้าที่ 1) อำนวยความสะดวกให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางการเมล็ดพันธุ์ให้เป็นไปตามแผนแม่บทยุทธศาสตร์ รวมถึงติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนรายปี และ 2) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนการเป็นศูนย์กลางเมล็ดพันธุ์เพิ่มเติมตามสมควร